

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Pwyllgor:	Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol
Dyddiad:	19 Ebrill 2023
Pwnc:	Y Strategaeth Rhiantu Corfforaethol 2023-2028
Pwrpas yr Adroddiad:	Ystyried y Strategaeth Rhiantu Corfforaethol 2023-2028
Cadeirydd Sgriwtini:	Robert Llywelyn Jones
Aelod(au) Portffolio:	Y Cynghorydd Gary Pritchard – Gwasanaethau Plant a theuluoedd
Pennaeth Gwasanaeth:	Fôn Roberts, Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol, a Phennaeth Gwasanaethau Plant a Theuluoedd
Awdur yr Adroddiad:	Saul Ainsworth ac Emma Edwards
Rhif Ffôn:	Rheolwr Busnes, Gwasanaethau Oedolion
E-bost:	01248 751887 emmaedwards@ynysmon.llyw.cymru
Aelodau lleol:	Perthnasol i bob aelod

1 – Argymhelliad/ion

Gofynnir i'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol...

- gadarnhau ei fod yn fodlon â chynnwys y Strategaeth Rhiantu Corfforaethol 2023-2028, a nodi unrhyw sylwadau
- argymell derbyn a chymeradwyo'r Strategaeth i'r Pwyllgor Gwaith.

2 – Cyswllt efo Cynllun y Cyngor / Blaenoriaethau Corfforaethol Arall

Cyswllt â Chynllun Cyngor YM 2017-22 – Amcanion 1,2, a 3.

3 – Egwyddorion Fel Canllaw ar gyfer Sgriwtini

Er mwyn cymhorthi Aelodau wrth graffu'r pwnc:-

- 3.1** Effaith mae'r eitem yn ei chael ar unigolion a chymunedau [ffocws ar y cwsmer/dinesydd]
- 3.2** Edrych ar effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd unrhyw newid arfaethedig – yn ariannol ac o ran ansawdd [ffocws ar werth]

3.3 Edrych ar unrhyw risgiau [ffocws ar risg]**3.4 Craffu'n cymryd rôl rheoli perfformiad neu warantu ansawdd [ffocws ar berfformiad ac ansawdd]****3.5 Edrych ar gynlluniau a chynigion o safbwynt:**

- hirdymor
- atal
- integreiddio
- cydweithio
- cynnwys

[ffocws ar lesiant]**4 - Cwestiynau Sgriwtini Allweddol**

1. Sut mae'r Strategaeth Plant sy'n Derbyn Gofal ac Ymadawyr Gofal yn cysylltu â Chynllun y Cyngor: 2023/2028?
2. Beth yw oblygiadau rhoi'r Strategaeth arfaethedig ar waith o safbwynt adnoddau a pha mor fforddiadwy yw hyn yn yr hinsawdd bresennol?
3. Pa risgiau sy'n wynebu'r Awdurdod a pha fesurau lliniaru sy'n cael eu cynnig i leihau'r effaith ar blant a phobl ifanc sy'n derbyn gofal?
4. Pa effaith fydd y strategaeth hon yn ei chael ar bobl Ynys Môn?

5 – Cefndir / Cyd-destun

Mae copi o'r Strategaeth Rhiantu Corfforaethol 2023-2028 ynghlwm mewn dogfen ar wahân.

6 – Asesiad Effaith ar Gydraddoldeb [cynnwys effeithiau ar yr Iaith Gymraeg]**6.1 Yr effaith bosib ar grwpiau a warchodir o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010**

Cwblheir Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb ar gyfer pob prosiect ffurfiol, yn unol â Deddf Gofal Cymdeithasol a Llesiant Cymru.
Ddim yn berthnasol ar gyfer yr adroddiad hwn.

6.2 Yr effaith bosib ar y rheiny sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol yn eu bywydau (penderfyniadau strategol)

Mae'r Strategaeth Rhiantu Corfforaethol yn mynd i'r afael â chyfrifoldebau statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol, i gefnogi'r plant a phobl ifanc yn ein cymunedau.

6.3 Yr effaith bosib ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r iaith Gymraeg ac ar drin yr iaith Gymraeg ddim llai ffafriol na'r Saesneg.

Mae'r holl wasanaethau sy'n cael ein cynnig gennym ar gael drwy gyfrwng y Gymraeg.

7 – Goblygiadau Ariannol

Amherthnasol.

8 – Atodiadau

Amherthnasol.
----

9 - Papurau Cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach os gwelwch yn dda):
--

Dim

Ynys Môn
THE ISLE OF
Anglesey

STRATEGAETH
RHIANTU
CORFFORAETHOL
2023-28

www.ynysmon.gov.uk

Rhagair

Cynghorydd

Gary Pritchard

Aelod Portffolio – Gwasanaethau

Plant (Gwasanaethau

Cymdeithasol) ac Ieuenctid

Pam bod angen Strategaeth Rhiantu Corfforaethol arnom?

Mae rhiantu corfforaethol yn cyfeirio at y cydgyfrifoldeb ar draws y Cyngor i sicrhau bod plant a phobl ifanc sy'n derbyn gofal gennym ni, neu sy'n gadael gofal, yn cael eu cefnogi i ffynnu; nhw yw 'ein plant'.

Mae rôl y Cyngor o ran gofalu am y plant a phobl ifanc yn un o'r pethau pwysicaf rydyn ni'n ei wneud. Mae gan yr Awdurdod Lleol gyfrifoldeb unigryw i'r plant a phobl ifanc sy'n derbyn gofal gennym ni, yn ogystal â'r rheiny sy'n gadael ein gofal.

Dylai rhiant corfforaethol da feddu ar yr un dyheadau ar gyfer plentyn/unigolyn ifanc sy'n derbyn gofal ag y byddai rhiant ar gyfer ei blentyn ei hun. Mae hyn yn cynnwys darparu'r sefydlogrwydd a'r gefnogaeth sydd ei angen arnynt i ddatblygu; a'u helpu nhw i osod targedau uchelgeisiol eu hunain. Mae'n golygu dathlu eu llwyddiant a chydabod y byddant yn gwneud camgymeriadau ar brydiau ac angen help i gydio yn yr awenau eto. Mae hefyd yn golygu eu cefnogi nhw i feithrin y sgiliau a'r hyder i fyw'n annibynnol, a'u hatgoffa fod rhywun ar gael bob amser pan fydd pethau'n mynd o chwith.

Mae ei strategaeth yn nodi sut rydym yn bwriadu herio ein hunain fel rhieni corfforaethol dros y pum mlynedd nesaf. Mae'n cynnig y cyddestun cyfreithiol a lleol rydyn ni'n gweithredu oddi mewn iddo, ein gweledigaeth ar gyfer plant a phobl ifanc sy'n derbyn gofal, yn ogystal â'r rheiny sy'n gadael ein gofal a sut rydym yn bwriadu cyflawni'r blaenoriaethau sydd wedi'u gosod mewn deddfwriaeth.

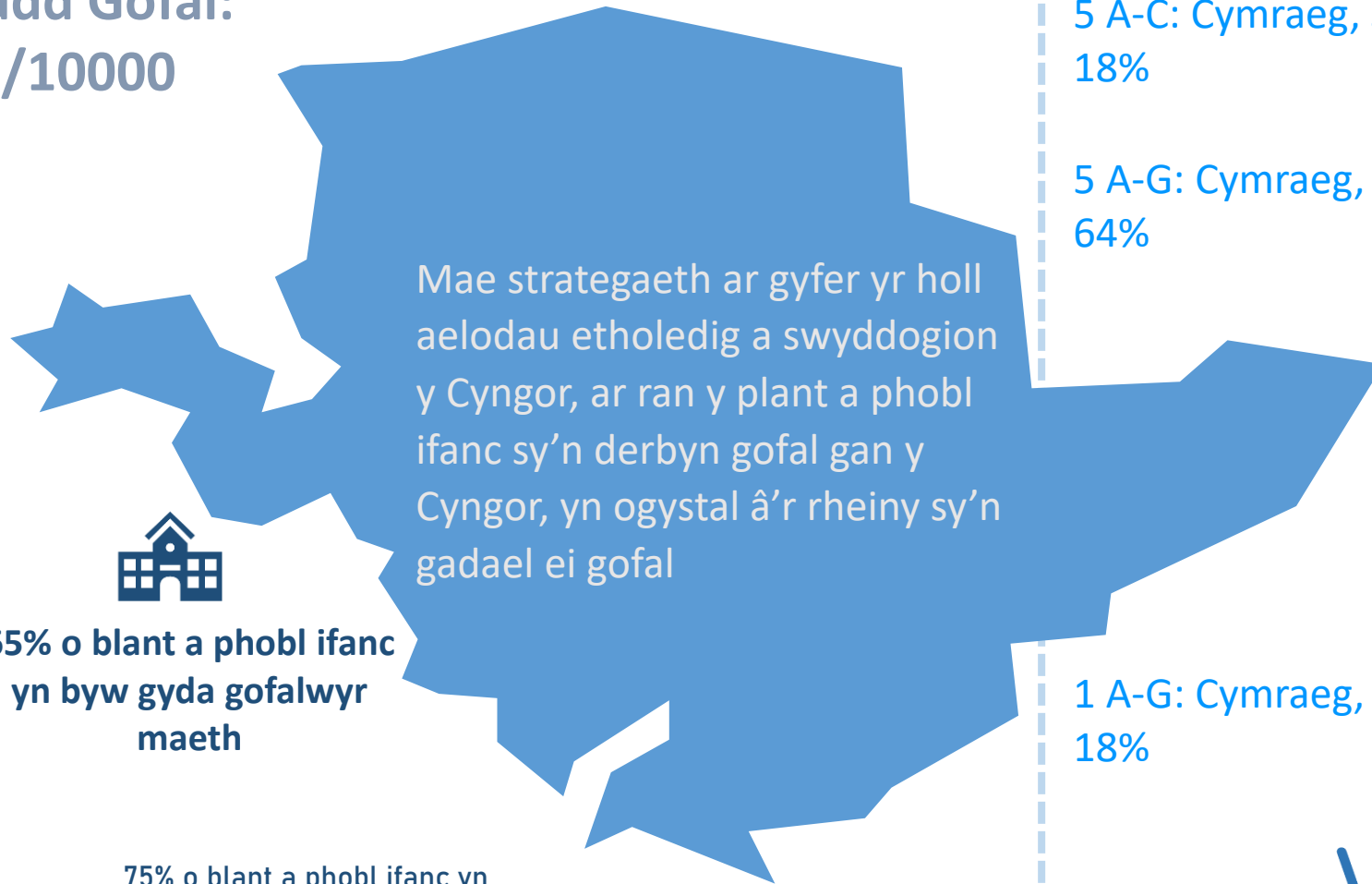
I bwy mae'r strategaeth hon?

Cyfradd Gofal:
95/10000

150 o blant a phobl ifanc sy'n derbyn gofal

63 sy'n gadael gofal

10 Ceiswyr Lloches ar eu pen eu hunain

Mae strategaeth ar gyfer yr holl aelodau etholedig a swyddogion y Cyngor, ar ran y plant a phobl ifanc sy'n derbyn gofal gan y Cyngor, yn ogystal â'r rheiny sy'n gadael ei gofal

65% o blant a phobl ifanc yn byw gyda gofalwyr maeth

75% o blant a phobl ifanc yn byw ar Ynys Môn

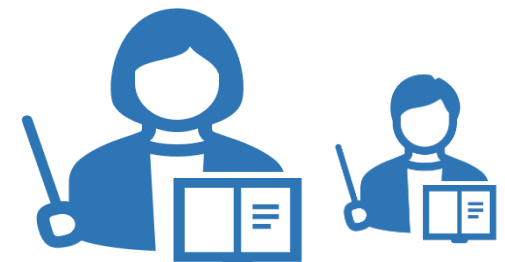
Canlyniadau TGAU 2022-23 ar gyfer plant sy'n derbyn gofal:

5 A-C: Cymraeg, Saesneg, Mathemateg
18%

5 A-G: Cymraeg, Saesneg, Mathemateg
64%

1 A-G: Cymraeg, Saesneg, Mathemateg
18%

Fframwaith Deddfwriaethol

Rydym yn ceisio cefnogi y rhan fwyaf o'n plant a phobl ifanc o fewn eu teuluoedd a chymunedau eu hunain; fodd bynnag, nid yw hyn yn bosib i lond llaw o'r unigolion hyn, ac maent angen trefniadau gofal amgen (un ai tymor byr neu hir).

Mae plant a phobl ifanc yn ein gofal ni un ai drwy orchymyn llys neu drwy gytundeb â'u rhiant (rhieni) neu warcheidwad (gwarcheidwaid). Efallai y bydd plentyn neu unigolyn ifanc yn dod i'n gofal o ganlyniad i anawsterau tymor byr neu hir a brofir gan eu rhieni, o ganlyniad i gam-drin, esgeulustod neu amrywiaeth o anawsterau. Mae'r ddarpariaeth ar gyfer ein plant wedi'i gefnogi gan nifer o ddeddfwriaeth allweddol:

- Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014
- Deddf Plant (2000)
- Deddf Ymadael â Gofal (2000)
- Deddf Plant (2004)
- Deddf Plant a Theuluoedd (2014)

Ein Gweledigaeth. Ein Hymrwymiad.

Ein Gweledigaeth

Mae 'Ein Plant' yn cyfeirio at y plant a phobl ifanc ar Ynys Môn sy'n derbyn gofal neu sy'n gadael gofal. Mae hyn, yn ei hanfod, yn siapio ein gweledigaeth a dyheadau ar eu cyfer. Yn y pen draw, rydym eisiau i bob plentyn dderbyn y gefnogaeth i ddatblygu yn oedolion sy'n cyfrannu at egwyddorion a gwerthoedd cadarnhaol, a'u harddangos.

Ein Hymrwymiad

Byddwn yn rhiant corfforaethol effeithiol a dibynadwy ar gyfer unrhyw blentyn neu unigolyn ifanc sy'n derbyn gofal gennym, waeth beth yw eu hoed, rhyw, rhywedd, ethnigrwydd, ffydd neu anabledd. Byddwn hefyd yn sicrhau bod pobl ifanc yn derbyn cyngor a chefnogaeth o ansawdd pan fyddant yn gadael gofal.

Bydd y cynnig cefnogaeth i'r rheiny sy'n gadael gofal yn dryloyw ac yn cael ei rannu a phob unigolyn ifanc cyn iddynt adael gofal.

Byddwn yn gwrandao ar ein plant a phobl ifanc er mwyn eu helpu nhw i gyflawni o fewn eu bywydau, yn yr un modd ac mae gwasanaethau'n cael eu siapio drwy fanteisio ar ein hadnoddau.

Sut fyddwn ni'n gwneud hyn?

Bydd y Panel Rhiantu Corfforaethol yn cwrdd bob chwarter er mwyn:

- ✓ Herio a sgriwteiddio er mwyn parhau i wella safonau i helpu ein plant a phobl ifanc gyflawni hyd eithaf eu gallu
- ✓ Sicrhau ein bod yn bodloni ein dyletswyddau a chyfrifoldebau strategol i safon dda
- ✓ Sicrhau ein bod yn gweithio'n effeithiol mewn tîm er mwyn bodloni anghenion ein plant a phobl ifanc
- ✓ Mynnu safbwyntiau ein plant a phobl ifanc er mwyn siapio datblygiadau gwasanaethau'n effeithiol.

Pyramid Maslow: Hierarchaeth Anghenion

Mae 'hierarchaeth anghenion' Maslow yn dangos model pum haen o anghenion dynol. Rhaid bodloni'r anghenion sydd ar waelod yr hierarchaeth cyn gall pobl fodloni'r anghenion sydd wedi'u hadnabod yn yr haenau uwch. Fe rhieni corfforaethol, rydym eisiau darparu'r sylfeini er mwyn galluogi ein plant a phobl ifanc i fodloni eu hanghenion sylfaenol yn annibynnol wrth ddod yn oedolion, ac yn y pen draw, bydd yn eu galluogi nhw i daro sylw i'r anghenion uwch.

Fel Rhieni Corfforaethol, byddwn yn:

1. Diogelu ein plant a phobl ifanc rhag risg a bod yn fregus
2. Deall ein plant a phobl ifanc a'u hanghenion, doniau a dyheadau a hyrwyddo eu diddordebau
3. Bod â dyheadau uchel ar gyfer eu presennol a'u dyfodol, a disgwyl y gorau ohonynt ac ar eu cyfer
4. Dangos yn eu llwyddiant/heriau a dathlu eu gweithdai
5. Gwrando ar eu barn a sicrhau bod y safbwyntiau hyn yn dylanwadu ar arferion, gwasanaethau a newidiadau polisi
6. Cydnabod, cefnogi a pharchu eu hunaniaeth ym mhob agwedd
7. Cefnogi cyflawniad academaidd a galwedigaethol uchel. Cefnogi eu cyfraniadau menter a chreadigol
8. Cefnogi eu hiechyd, eu llesiant emosiynol a'u gwytnwch drwy fanteisio ar y gwasanaethau cywir ar yr amser cywir
9. Eu cefnogi i fod yn ddinasyddion moesegol wybodus
10. Cefnogi eu cyfnod pontio i fyd oedolion drwy eu paratoi i ddod yn ddinasyddion cyfrifol
11. Dysgu o ganmoliaeth a chwynion gan blant a phobl ifanc

Blaenoriaeth Strategol: Her Aelodau Etholedig

Pam ei fod yn bwysig?

Er mwyn cefnogi ein plant a'n pobl ifanc, yn ogystal â'r rhai sy'n gadael ein gofal, mae'n bwysig bod gan aelodau etholedig a swyddogion ar draws y Cyngor ddealltwriaeth o'r materion y mae ein pobl ifanc yn eu hwynebu wrth iddynt dyfu, datblygu a pharatoi/dod i fyd oedolion.

Beth fyddwn ni'n ei wneud?

Byddwn yn sicrhau bod gan aelodau etholedig y wybodaeth a'r sgiliau allweddol i herio a chraffu ar allu'r gwasanaeth i fodloni anghenion ein plant a'n pobl ifanc ar y cyd ac yn effeithiol.

Sut ydyn ni am wneud hyn?

Byddwn yn:

- ✓ Trefnu gweithdy ar gyfer aelodau etholedig a swyddogion i ddatblygu eu dealltwriaeth o'r strategaeth hon yng nghyd-destun y math o faterion mae ein plant ifanc yn eu hwynebu
- ✓ Sicrhau bod y Panel Rhiantu Corfforaethol yn cyfarfod yn chwarterol er mwyn herio a chraffu ar ddata ac adroddiadau a gyflwynir gan swyddogion ar draws y bartneriaeth
- ✓ Sicrhau bod aelodau'r panel yn cael cyfle i gwrdd â rhai o'n plant a phobl ifanc i gael dealltwriaeth uniongyrchol o'u profiadau

Blaenoriaeth Strategol: Llety

Pam ei fod yn bwysig?

Mae'n hanfodol bod gan y gwasanaeth ddewis o leoliadau er mwyn cwrdd â'r plant a phobl ifanc, a rhaid i'r lleoliadau gyd-fynd â'r anghenion a nodwyd. Mae hyn yn debygol o arwain at fwy o sefydlogrwydd i'n plant a phobl ifanc, sef y sylfaen ar gyfer cynnig gwell cyfleoedd mewn bywyd.

Beth fyddwn ni'n ei wneud?

Sicrhau bod gennym ddigon o leoliadau addas er mwyn darparu ar gyfer y plant a'r bobl ifanc yr ydym yn gofalu amdanynt.

Sut ydyn ni am wneud hyn?

Byddwn yn:

- ✓ Parhau i weithio gyda Maethu Cymru yn genedlaethol ac yn rhanbarthol i gynyddu nifer y gofalwyr maeth i fodloni anghenion amrywiol ein plant
- ✓ Parhau i adeiladu ar raglen cartrefi grŵp bach lwyddiannus Cartref Clyd i alluogi mwy o'n pobl ifanc, y mae gofal preswyl yn bodloni eu hanghenion orau, i barhau i fyw ar yr ynys yn eu cymunedau
- ✓ Parhau i gynnig buddion gwell i ddarparu ofalwyr maeth er mwyn annog maethu i'r Cyngor
- ✓ Parhau i fanteisio ar dechnolegau newydd i gefnogi ein gofalwyr maeth a chartrefi grwpiau bach.

Blaenoriaeth Strategol: Llety i'r Rhai sy'n Gadael Gofal

Pam ei fod yn bwysig?

Mae'n hanfodol bod gan y gwasanaeth ddewis o leoliadau er mwyn cwrdd â'r plant a phobl ifanc, a rhaid i'r lleoliadau gyd-fynd â'r anghenion a nodwyd. Mae hyn yn debygol o arwain at fwy o sefydlogrwydd i'n plant a phobl ifanc, sef y sylfaen ar gyfer cynnig gwell cyfleoedd mewn bywyd.

Beth fyddwn ni'n ei wneud?

Sicrhau bod gennym ddigon o leoliadau addas a threfniadau byw ar gyfer ein pobl ifanc sy'n gadael gofal.

Sut ydyn ni am wneud hyn?

Byddwn yn:

- ✓ Cyfrannu at y broses dendro Cefnogi Pobl mewn perthynas â llety ar gyfer pobl ifanc sy'n agored i niwed, gan sicrhau bod lleisiau ein pobl ifanc yn cael eu clywed
- ✓ Parhau i ehangu a datblygu 'Pan Fydda i'n Barod' i alluogi mwy o'n pobl ifanc i aros yn eu lleoliadau maeth ôl-18, os mai dyna yw eu dymuniad
- ✓ Datblygu cyfarfodydd partneriaeth 'llwybr' rhwng y Gwasanaethau Cymdeithasol (Oedolion, Plant a Theuluoedd) a'r Gwasanaethau Darparu Tai i sicrhau bod anghenion llety pobl ifanc unigol yn cael eu bodloni, gyda'r bwriad o leihau digartrefedd

Blaenoriaeth Strategol: Iechyd Emosiynol a Gwytnwch

Pam ei fod yn bwysig?

Mae plant sy'n derbyn gofal a'r rhai sy'n gadael gofal yn cael eu gorgynrychioli mewn gwasanaethau iechyd meddwl o gymharu â'r boblogaeth yn gyffredinol. Rydym am fynd i'r afael â'r duedd hon ar gyfer ein plant.

Beth fyddwn ni'n ei wneud?

Byddwn yn hybu iechyd emosiynol a gwytnwch ein plant er mwyn eu datblygu'n emosiynol wrth iddynt symud i fyd oedolion.

Sut ydyn ni am wneud hyn?

Byddwn yn:

- ✓ Parhau ar ein taith i ddod yn ynys sy'n wybodus o drawma, gan gynnwys y rhai sy'n gofalu am ein plant (gofalwyr maeth/gweithwyr preswyl), y rhai sy'n addysgu ein plant a'r rhai sy'n cefnogi ein plant.
- ✓ Parhau â'n pecyn hyfforddi ar gyfer gweithlu'r ynys fel bod y Dull Adfer Trawma wedi'i wreiddio, gan alluogi gweithwyr proffesiynol/gofalwyr i fod yn wybodus ac yn fedrus.
- ✓ Adolygu effaith y Strategaeth Adfer Trawma trwy gyfrwng y dangosyddion perfformiad allweddol a sefydlwyd yn y strategaeth honno
- ✓ Cydleoli ymarferwyr CAMHS gyda staff Gofal Cymdeithasol i hwyluso a gwella cydweithio effeithiol ar gyfer plant unigol

Strategic Priority: Education, Employment & Training

Pam ei fod yn bwysig?

Mae'r rhai sy'n gadael gofal yn cael eu gorgynrychioli mewn ffigurau diweithdra, sy'n aml yn cyfrannu at orgynrychiolaeth ar draws ystod o fynegeion tlodi. Rydym am roi'r sgiliau, y wybodaeth a'r galluoedd i'n pobl ifanc a fydd yn eu galluogi i gael gwaith, datblygu eu hannibyniaeth a chyfrannu'n gadarnhaol at gymdeithas a'u cymunedau lleol.

Beth fyddwn ni'n ei wneud?

Cynyddu nifer y rhai sy'n gadael gofal mewn addysg, cyflogaeth a hyfforddiant.

Sut ydyn ni am wneud hyn?

Byddwn yn:

- ✓ Mesur effaith y Cynllun Peilot Incwm Sylfaenol (BIP) ar addysg, cyflogaeth a hyfforddiant, sy'n rhoi incwm gwarantedig sylfaenol i'r rhai sy'n gadael gofal ac sy'n cyrraedd deunaw oed rhwng Gorffennaf 2022 a Mehefin 2023.
- ✓ Gwerthuso effaith y diploma achrededig sgiliau byw'n annibynnol, sydd ar gael i ddeg o bobl sy'n gadael gofal yn ystod 2023-24
- ✓ Gwerthuso effaith y Panel Ymgysylltu a Datblygu Ieuenctid 16+, sy'n canolbwyntio ar anghenion pobl ifanc sy'n gadael gofal nad ydynt mewn addysg, cyflogaeth na hyfforddiant.

Cylch Gorchwyl Panel Rhiantu Corfforaethol Cyngor Môn

Diben y Panel Rhiantu Corfforaethol

Mae plant a phobl ifanc sy'n derbyn gofal, yn ogystal â phobl ifanc sy'n gadael gofal yn cyfeirio at 'ein plant a phobl ifanc'. Fel Cyngor, rydym yn uchelgeisiol iawn o ran gweld y plant/unigolion ifanc rydyn ni'n gyfrifol amdanynt yn llwyddo hyd eithaf eu gallu.

Mae gan Gyngor Môn flaenoriaeth allweddol i fod y sefydliad lle all ein plant a phobl ifanc ffynnu. A ninnau'n rhieni corfforaethol, yn aelodau etholedig a swyddogion y Cyngor, sy'n cael ein cefnogi gan gydweithwyr o fewn asiantaethau statudol eraill, mae'n ddyletswydd arnom i sicrhau bod lleisiau a phrofiadau ein plant a phobl ifanc mewn gofal, ac wrth iddynt adael gofal, yn cael eu clywed; bod eu hanghenion yn cael eu bodloni a'u bod nhw'n cael yr un cyfleoedd mewn bywyd ag unrhyw blentyn arall.

Er mwyn cyflawni hyn:

- Bydd yr aelodau etholedig yn hyrwyddo anghenion ein plant a phobl ifanc
- Bydd gan bartneriaid ddisgwyliadau uchel ar gyfer ein plant a phobl ifanc
- Bydd Panel Rhiantu Corfforaethol a Phartneriaeth Diogelu Gogledd Cymru yn cynnig arweinyddiaeth effeithiol ac yn cyfrannu'n sylweddol at ddatblygiad gwasanaethau sy'n cael eu harchwilio o ran effeithiolrwydd.

Wrth gyflawni ei ddyletswyddau, bydd y panel yn ystyried ac yn hyrwyddo'r canlynol ar gyfer y plant a phobl ifanc mae'r Cyngor yn gyfrifol amdanynt:

- Llesiant corfforol, meddyliol ac emosiynol
- Diogelu rhag camdriniaeth ac esgeulustod
- Addysg, hyfforddiant ac adloniant
- Perthnasau teuluol a phersonol
- Cyfraniad l'r gymuned leol
- Sicrhau hawliau a hawliadau, yn cynnwys peidio â byw mewn tldi
- Byw mewn llety addas.

Y cyd-destun deddfwriaethol yw Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, sy'n gosod dyletswydd ar gynghorau i ddiogelu a hyrwyddo llesiant pob plentyn mae'n gofalu amdano yn ogystal â phob un sy'n gadael gofal.

Cyfrifoldebau'r Panel Rhiantu Corfforaethol

1. Sicrhau bod hyrwyddwyr plant a phobl ifanc y Cyngor a hyrwyddwyr plant a phobl ifanc mewn gofal yn parhau i eirioli ar ran ein plant a phobl ifanc.
2. Derbyn a sgrwttineiddio adroddiadau mewn perthynas â gwasanaethau ar gyfer ein plant a phobl ifanc.
3. Monitro a herio gwelliannau gwasanaethau'n fanwl ac effaith ymarfer gwaith cymdeithasol ar wella canlyniadau ar gyfer ein plant a phobl ifanc.

4. Monitro a herio effeithiolrwydd gwasanaethau o ran gwella cyrhaeddiad addysgiadol ein plant a phobl ifanc.
5. Monitro a herio effeithiolrwydd gwasanaethau sy'n gwella iechyd corfforol ac emosiynol ein plant a phobl ifanc.
6. Sicrhau y cynigir cyfleoedd hamdden a diwylliannol ar gyfer ein plant a phobl ifanc ac y manteisir ar y cyfleoedd hynny.
7. Gwella ymwybyddiaeth a dealltwriaeth aelodau o'n plant a phobl ifanc, eu hanghenion a phrofiadau o fewn y Cyngor ac ar draws y gymuned ehangach.
8. Sicrhau bod yr holl aelodau etholedig yn gallu cyflawni eu rolau fel hyrwyddwyr ac eiriolwyr rhiantu corfforaethol ar gyfer ein plant a phobl ifanc drwy gynnig hyfforddiant a chyfleoedd datblygu priodol.
9. Bod yn uchelgeisiol o ran cyflawni canlyniadau gwell ar gyfer ein plant a phobl ifanc.
10. Sicrhau bod llais a phrofiad y plentyn yn ganolog i waith y Cyngor cyfan, ac i ystyried y ffyrdd creadigol a all y Panel Rhiantu Corfforaethol glywed ac ymateb i safbwyntiau ein plant a phobl ifanc.
11. Datblygu arbenigedd mewn materion sy'n effeithio ar ein plant a phobl ifanc.
12. Cyflwyno trywydd y strategaeth rhyngasiantaethol er mwyn cyflawni canlyniadau da ar gyfer ein plant a phobl ifanc.
13. Cyfrannu at ddatblygiad y Strategaeth Plant a Phobl Ifanc 'sy'n Derbyn Gofal' a'r rhai sy'n Gadael Gofal; i herio a bod yn atebol am ei ddarparu.
14. Darparu 'addewid' y Cyngor i'n plant a phobl ifanc.
15. Adrodd i'r Cyngor yn flynyddol gan amlinellu'r gwaith a wneir yn ystod y flwyddyn ac adnabod rhaglen waith ar gyfer y flwyddyn olynol.

Aelodaeth a Llywodraethiant y Panel Rhiantu Corfforaethol

Cynhelir cyfarfodydd ar sail chwarterol gan ddechrau gyda chyfarfod i sefydlu'r agenda.

Aelodau

Prif Weithredwr (Cadeirydd)

Y Pwyllgor Gwaith

Aelodau Portffolio Gwasanaethau Cyhoeddus

Aelod Portffolio Addysg

Aelod Portffolio Tai a Chefnogi Cymunedau

Pwyllgorau Sgriwtini

Aelod Etholedig Sgriwtini Corfforaethol

Aelod Etholedig ar gyfer Adfywio a Phartneriaeth
Aelod o'r Foster Carers' Association
Aelod o Fwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr
Aelod o Voices from Care Cymru

Swyddogion

Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol
Cyfarwyddwr Gwasanaethau Dysgu
Rheolwr Gwasanaeth – Ymyrraeth Ddwys
Swyddogion Arolygu Annibynnol
Uwch Reolwr Safonau Ysgolion a Chynhwysiant
Swyddog Cyswllt Addysg Plant sy'n Derbyn Gofal
Swyddog Iechyd Plant sy'n Derbyn Gofal

Mae'r Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol yn gyfrifol am sicrhau bod y panel yn derbyn cefnogaeth ddigonol gan swyddogion er mwyn arwain y Strategaeth Rhiantu Corfforaethol.

Y Rheolwr Gwasanaeth ar gyfer y Gwasanaethau Ymyrraeth Ddwys fydd y prif swyddog ar gyfer y panel, a bydd yn cael ei gefnogi gan arweinwyr y gwasanaeth ar gyfer plant a phobl ifanc sy'n derbyn gofal a'r rhai sy'n gadael gofal, eiriolaeth mabwysiadu a maethu.

Bydd y Gwasanaethau Democraataidd yn darparu'r trefniadau gweinyddol ac arweiniad sefydliadol i'r panel. Bydd yr agenda ac adroddiadau'n cael eu dosbarthu wythnos cyn y cyfarfod

Siarter: Cefnogi Rhieni Mewn Gofal ac Wrth ei Adael

A ninnau'n rhieni, rydym wedi ymrwymo i gefnogi mamau a thadau sydd mewn gofal, neu sy'n gymwys i adael gwasanaethau gofal.

Datblygwyd y siarter hon gyda rhieni sydd â phrofiad o ofal a gweithwyr proffesiynol sy'n gweithio i elusennau ac awdurdodau lleol. Mae'r siarter yn nodi beth fyddwn ni'n ei wneud i'ch helpu chi baratoi ar gyfer dod yn rhiant, sut fyddwn ni'n eich cefnogi chi i ddod yn rhiant a beth fyddwn ni'n ei wneud i herio stigma ac anfantais.

Cyn dod yn rhiant

Byddwn yn trafod perthnasau rhywiol ac iach gyda chi, a sicrhau eich bod yn gallu mynnu cyngor ar gynllunio teulu ac atal cenhedlu.

Hoffem i chi ddechrau teulu ar yr adeg orau i chi. Gallwn eich helpu i baratoi ar gyfer dod yn rhiant. Gall hyn gynnwys cyfleoedd i ddysgu am ofalu am fabanod a phlant, mentoriaeth a chynghor gan rieni sy'n esiampl dda (megis gofaldwyr maeth) a darparu cefnogaeth i'ch helpu chi weithio drwy eich meddyliau a theimladau ynghylch y rhiant rydych chi wedi'i brofi.

Pryd ydych chi'n disgwyl i'r baban gyrraedd neu i ddod yn rhiant

Mae iechyd a llesiant mamau beichiog a babanod yn flaenoriaeth i ni yn ystod beichiogrwydd. Rydym hefyd wedi ymrwmi i gefnogi llesiant a chynhwysiad tadau.

Mae anghenion ac amgylchiadau unigol yn wahanol. Bydd rhai rhieni angen ychydig o gefnogaeth a bydd eraill, o bosib, angen mwy. Rydym yn addo gwrandao arnoch chi, i fod yn onest â chi a gweithio gyda chi er mwyn sicrhau:

- Mae popeth sydd ei angen arnoch gennych chi, gan gynnwys lle i fyw, arian ac eitemau hanfodol
- Rydych yn ymwybodol o'ch hawliau a hawliadau, gan gynnwys budd-daliadau, grantiau ac adnoddau yn eich ardal leol
- Rydych yn gwybod beth i'w wneud, yn deall sut i newid napi neu ymolchi baban, pryd i geisio cyngor meddygol neu sut i gofrestru ar gyfer lle mewn ysgol, deintydd neu optegydd. Bydd y gefnogaeth hon yn parhau oherwydd bydd yr hyd y mae'n rhaid i chi ei wybod yn newid wrth i'ch plentyn fynd yn hŷn.

Mae rhianta yn werth chweil ond gall hefyd fod yn heriol. Rydym yn addo gweithio gyda chi fel eich bod chi'n deall:

- Pwy sydd ar gael i'ch cefnogi chi. Byddwn yn sicrhau eich bod chi'n gwybod pwy i gysylltu ag o/hi os bydd angen cymorth neu gefnogaeth arnoch, hyd yn oed yng nghanol nos neu ar benwythnosau.
- Pa wasanaethau a chefnogaeth sydd ar gael yn eich awdurdod neu ardal leol. Byddwn yn trafod yr opsiynau hyn gyda chi, a'ch helpu chi i fynychu sesiynau os byddwch yn dymuno hynny. Bydd hyn yn cynnwys gwasanaethau sydd ar gael i rieni yn ogystal â'r rheiny sydd ar gael yn benodol ar gyfer rhieni sydd â phrofiad o ofal.

- Byddwn yn sicrhau eich bod yn cael cyfle am seibiant. Gall hyn fod yn amser i orffwyso neu ddechrau hobi/diddordeb. Byddwn yn sicrhau eich bod yn gallu defnyddio ein canolfannau hamdden a'n campfeydd.
- Gallwn eich helpu chi i baratoi at eich dyfodol. Byddwn yn eich cefnogi i barhau â'ch addysg, hyfforddiant neu gyflogaeth. Gall hyn gynnwys darparu cyngor ac arweiniad ar yrfaeoddedd yn ogystal â chymorth ymarferol gyda gofal plant, trafndiaeth neu unrhyw beth arall.

Herio stigma a gwahaniaethu

Rydym yn deall eich bod chi, a rhieni eraill mewn gofal ac sy'n ei adael, yn gallu profi stigma ac anfantais. Byddwn yn:

- Sicrhau bod adnoddau ar gael sy'n herio rhagdybiaethau di-fudd am rieni mewn gofal, neu sydd wedi bod dan ofal.
- Ei gwneud hi'n glir nad yw'n dderbyniol atgyfeirio i Wasanaethau Plant yn seiliedig ar statws gofal neu hanes yn unig. Ystyrir hyn yn wahaniaethu. Dylid codi pryderon ynghylch rianta dim ond pan mae tystiolaeth o risg.

Os codir pryderon am rianta, byddwn yn sicrhau:

- Bod eirioli a chynghorion cyfreithiol ar gael ichi.
- Na ddefnyddir eich hanes o dan ofal yn eich erbyn. Os bydd angen asesu safon eich rianta, rydyn ni'n addo eich helpu a gofalu y byddwch chi'n cael eich asesu yn ôl eich sefyllfa bresennol nid eich hanes.
- Y byddwch chi'n cael pob cyfle teg ac yn cael eich parchu. Lle rydych chi a'ch teulu'n poeni a fydd yr asesu'n deg, byddwn ni'n trafod y dewisiadau gyda chi megis cofnodi trafodaethau gyda gweithwyr cymdeithasol neu gael eich asesu gan weithiwr cymdeithasol annibynnol.

Byddwn yn eich helpu i ymateb i bryderon ynghylch magu plant. Bydd hynny'n ymwneud â'r canlynol:

- Deall beth sy'n digwydd a pha gynlluniau sydd ar waith.
- Cyfle i chi ddweud eich dweud.
- Cymorth ar gyfer lleddfu pryderon a dangos eich bod wedi newid. Gan gynnwys cymorth ynghylch tai, iechyd y meddwl neu gwrsela, cyrsiau cynnal perthynas neu rianta a gwasanaethau cyffuriau/alcohol.

Os ydych chi'n byw ar wahân i'ch plant:

Gallai rhieni fod ar wahân i'w plant am nifer o resymau. Gan gynnwys sefyllfaoedd lle nad oes pryderon ynghylch magu plant (megis pan fydd plant yn byw gyda rhiant arall), yn ogystal â phan fydd plant wedi'u symud dros dro neu'n barhaol.

Beth bynnag fo'r amgylchiadau, byddwn ni'n eich helpu i feithrin a chynnal perthynas â'ch plentyn oni bai bo rheswm cyfeithiol na allwn wneud hynny. Yn ôl y sefyllfa, gall y cymorth fod o natur ymarferol (megis eich helpu i weld eich plentyn a threulio amser gydag e), ariannol (megis treulio teithio), emosiynol (megis trafod eich meddyliau a'ch teimladau) a sicrhau bod gennych fynediad at eiriolaeth neu gyngor cyfreithiol (sicrhau bod hawliadu eich plentyn i'ch gweld chi yn cael eu parchu).

Os yw'ch plentyn wedi'i symud, fyddwn ni byth yn cefnu arnoch chi na rhoi'r gorau i weithio â chi. Byddwn ni'n treulio amser i'ch cefnogi chi a delio â'r goblygiadau ymarferol, ariannol ac emosiynol. Gall hyn gynnwys eich cefnogi trwy'r achos yn y llys, mynychu cyfarfodydd, delio â materion tai, rheoli newidiadau i fudd-daliadau yn ogystal ag ymdopi â galar a cholled. Byddwn yn eich cefnogi i feithrin a chynnal perthynas â'ch plentyn, hyd yn oed os mai drwy gyswllt blwch llythyrau y bydd hynny.

Yn olaf

Ni yw eich rhieni corfforaethol, ac mae gwneud ein gorau i gefnogi rhieni mewn gofal, ac sy'n gadael gofal, yn bwysig i ni.

Rydym yn addo y bydd y gefnogaeth hon ar gael i reini hyd at bump ar hugain oed, ac rydym yn disgwyl cael ein herio os byddwn yn methu o ran ein cyfrifoldebau.

Rydym hefyd yn addo parhau i adolygu ein gwaith a byddwn yn parhau i weithio gyda rhieni, gwasanaethau ac elusennau i sicrhau bod rhieni mewn gofal, ac sy'n gadael gofal, yn cael eu cefnogi'n deg.

Llofnodwyr

Fon Roberts
(Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithaso – Cyngor Sir Ynys Môn)

Cynghorydd Gary Pritchard
(Aelod Portffolio – Gwasanaeth Plant ac Ieuencid (Gwasanaethau Cymdeithasol) – Cyngor Sir Ynys Môn)